ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ
**АКАДЕМІЯ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ**

Кафедра цивільного, трудового та господарського права

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**
проректор науково-педагогічної роботи
_____ І.С. Чорнодід
«_31_» _серпня_ 2026 року

# РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

## СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА І ПРОЦЕСУ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність **D 8 Право**

(шифр і назва спеціальності)

Факультет **Юридичний факультет**

(назва факультету)

**КИЇВ – 2026**

Робоча програма з дисципліни **СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА І ПРОЦЕСУ**

(назва навчальної дисципліни)

за спеціальністю **D8 Право**

«28» 08 2026 року. – 15 с.

Розробник: **Бонтлаб В.В.,** доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного, трудового та господарського права

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри цивільного, трудового та господарського права

Протокол 1 від «28» 08 2026 року

Завідувач кафедри цивільного, трудового та господарського права

(підпис) ПІБ Бонтлаб В.В.

«28» 08 2026 року

Схвалено науково-методичною радою Академії праці, соціальних відносин і туризму

Протокол 1 від «31» 08 2026 року

«31» 08 20 року Голова _____ (Чорнодід І.С.)

(підпис) (прізвище та ініціали)

© Бонтлаб В.В., 2026

**1.** Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів: 3</td><td>Галузь знань<br><u>D – Бізнес, адміністрування та право</u><br>(шифр і найменування)</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 3</td><td rowspan="5">Спеціальність<br><u>D8 Право</u><br>(шифр і найменування)</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 3</td><td>6-й (2-й)</td><td>6-й (2-й)</td></tr>
<tr><td>Індивідуальні завдання - (назва): Завдання з модульного контролю</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 90</td><td>7-й (1-й)</td><td>7-й (1-й)</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Тижневих годин для денної форми навчання:<br>аудиторних – 2<br>самостійної роботи – 3</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="9">Освітній рівень:<br>Другий (магістерський)</td><td>14 год.</td><td>14 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>16 год.</td><td>7 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>- год.</td><td>- год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td><td>69 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: 0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:</td></tr>
</table>

| | | |
|---|---|---|
| | | Іспит |

***Метою курсу*** є формування поглибленого системного розуміння сучасних напрямів розвитку цивільного права і цивільного процесу, закономірностей трансформації приватноправового регулювання та судового захисту цивільних прав в Україні під впливом європейської інтеграції, цифровізації, воєнних і післявоєнних викликів, а також розвиток здатності аналізувати новітні доктринальні підходи, законодавчі зміни та судову практику й застосовувати їх при вирішенні складних правових ситуацій.

Завдання:

- поглиблення знань про сучасні доктрини, принципи та джерела цивільного права, напрями оновлення приватноправового регулювання в Україні;
- формування розуміння тенденцій рекодифікації цивільного законодавства та його зближення з правом Європейського Союзу;
- дослідження розвитку правового статусу фізичних та юридичних осіб, особистих немайнових прав і сучасних способів їх захисту;
- аналіз новітніх тенденцій у речовому, зобов'язальному, договірному, спадковому та деліктному праві;
- формування навичок правової кваліфікації відносин, пов'язаних із цифровими активами, електронними правочинами, платформною економікою та використанням інформаційних технологій;
- поглиблення знань про сучасні засади цивільного судочинства, доступ до правосуддя, пропорційність, добросовісність учасників процесу та процесуальну економію;
- дослідження цифровізації цивільного процесу, функціонування електронного суду, електронних доказів і дистанційних форм участі у судовому провадженні;
- розвиток умінь аналізувати актуальну практику Верховного Суду та враховувати правові позиції Європейського суду з прав людини у цивільних справах;
- вивчення сучасних підходів до альтернативного вирішення цивільних спорів, медіації, мирової угоди та ефективного виконання судових рішень;
- аналіз особливостей захисту цивільних прав в умовах воєнного стану, відшкодування шкоди, захисту права власності, житлових і спадкових прав;
- розвиток навичок критичного науково-правового аналізу законодавства і судової практики та формулювання обґрунтованих пропозицій щодо їх удосконалення;
- формування професійних компетентностей магістра, необхідних для підготовки юридичних висновків, процесуальних документів, аналітичних матеріалів і наукових досліджень у сфері цивільного права та процесу.

Попередні курси, необхідні для опанування даної дисципліни:

- теорія держави і права;
- цивільне право України;
- цивільний процес України;
- сімейне право;
- міжнародне приватне право;
- право Європейського Союзу;
- конституційне право України;
- право інтелектуальної власності;
- судові та правоохоронні органи.

## 2. Результати навчання

Навчання дисципліні забезпечує внесок у формування таких компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою другого (магістерського) рівня за спеціальністю D8 Право:

***Загальні компетентності:***

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

***Фахові компетентності:***

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв’язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини на розвиток цивільного права, цивільного судочинства і правозастосування в Україні.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного та європейського приватного права з правовою системою України.

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів приватного права і цивільного процесу.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію у цивільних та інших приватноправових відносинах.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм цивільного і цивільного процесуального права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК12. Здатність утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

**Очікувані результати навчання за дисципліною**:

РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

РН 5. Вільно спілкуватися іноземною мовою професійного спрямування (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.

РН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв’язання.

РН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

РН 10. Аналізувати взаємодію національного, міжнародного та європейського приватного права на основі сучасних правових доктрин, цінностей і принципів функціонування права.

РН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів цивільного права і цивільного процесу.

## 3. Зміст навчальної дисципліни

### *Змістовий модуль 1. Сучасні напрями розвитку цивільного права*

*Тема 1. Трансформація цивільного права України в сучасних умовах*

Сучасна цивілістична доктрина та її вплив на правотворення і правозастосування. Принципи приватного права. Рекодифікація цивільного законодавства. Європеїзація приватного права України. Вплив цифровізації, воєнного стану та післявоєнного відновлення на розвиток цивільно-правового регулювання.

*Тема 2. Сучасні тенденції розвитку окремих інститутів цивільного права*

Новітні підходи до правового статусу фізичних і юридичних осіб. Особисті немайнові права. Право власності та інші речові права. Зобов'язальне і договірне право, електронні правочини та цифрові активи. Деліктні зобов'язання, компенсація шкоди. Сучасні тенденції спадкового права.

### *Змістовий модуль 2. Сучасні тенденції розвитку цивільного процесу*

*Тема 3. Трансформація засад і форм цивільного судочинства*

Сучасне розуміння права на судовий захист і доступу до правосуддя. Принципи цивільного процесу, процесуальна добросовісність і пропорційність. Диференціація позовного, наказного та окремого проваджень. Спрощення процедур, процесуальна економія та протидія зловживанню процесуальними правами.

*Тема 4. Цифровізація цивільного процесу, доказування та альтернативне вирішення спорів*

Електронний суд та електронний документообіг. Дистанційна участь у судовому засіданні. Електронні та цифрові докази, стандарти доказування і розподіл тягаря доказування. Медіація та інші способи альтернативного вирішення спорів. Сучасні проблеми виконання судових рішень.

### *Змістовий модуль 3. Актуальні проблеми правозастосування та перспективи розвитку приватного права*

*Тема 5. Судова практика у розвитку цивільного права і процесу*

Роль Верховного Суду у забезпеченні єдності судової практики. Правові висновки у цивільних справах, відступ від правової позиції та забезпечення правової визначеності. Вплив практики Європейського суду з прав людини на цивільне судочинство. Сучасні підходи до вибору ефективного способу захисту цивільного права.

*Тема 6. Цивільне право і процес в умовах європейської інтеграції, воєнного стану та відновлення України*

Гармонізація приватного права України з acquis Європейського Союзу. Захист права власності, житлових, договірних і спадкових прав в умовах війни. Відшкодування шкоди, завданої збройною агресією. Транскордонні цивільні спори. Перспективи рекодифікації цивільного законодавства та подальшої модернізації цивільного судочинства.

## 4. Тематичний план навчальної дисципліни

| Назви змістових модулів і тем | Кількість годин | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | денна форма | | | | | | Заочна форма | | | | | |
| | Усього | у тому числі | | | | | Усього | у тому числі | | | | |
| | | лекції | пр, сем | Лаб. | Інд. | с.р. | | лекції | пр, сем | Лаб. | Інд. | с.р. |
| Змістовий модуль 1. Сучасні напрями розвитку цивільного права | | | | | | | | | | | | |
| Тема 1. Трансформація цивільного права України в сучасних умовах | 15 | 4 | 4 | | | 7 | 15 | 2 | 2 | | | 11 |
| Тема 2. Сучасні тенденції розвитку окремих інститутів цивільного права | 15 | 2 | 2 | | | 11 | 15 | 2 | 1 | | | 12 |
| Разом за змістовим модулем 1 | *30* | *6* | *6* | | | *18* | *30* | *4* | *3* | | | *23* |
| Змістовий модуль 2. Сучасні тенденції розвитку цивільного процесу | | | | | | | | | | | | |
| Тема 3. Трансформація засад і форм цивільного судочинства | 15 | 2 | 2 | | | 11 | 15 | 2 | 1 | | | 12 |
| Тема 4. Цифровізація цивільного процесу, доказування та альтернативне вирішення спорів | 15 | 2 | 2 | | | 11 | 15 | 2 | 1 | | | 12 |
| Разом за змістовим модулем 2 | *30* | *4* | *4* | | | *22* | *30* | *4* | *2* | | | *24* |
| Змістовий модуль 3. Актуальні проблеми правозастосування та перспективи розвитку приватного права | | | | | | | | | | | | |
| Тема 5. Судова практика у розвитку цивільного права і процесу | 15 | 2 | 4 | | | 9 | 15 | 4 | 1 | | | 10 |

| | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Тема 6. Цивільне право і процес в умовах європейської інтеграції, воєнного стану та відновлення України | 15 | 2 | 2 | | | 11 | 15 | 2 | 1 | | | 12 |
| Разом за змістовим модулем 3 | *30* | *4* | *6* | | | *20* | *30* | *6* | *2* | | | *22* |
| **Усього годин** | **90** | **14** | **16** | | | **60** | **90** | **14** | **7** | | | **69** |

## 5. Теми семінарських занять

| № з/п | Назва теми | Кількість годин | |
|---|---|---|---|
| | | д.ф.н. | з.ф.н. |
| 1. | Трансформація цивільного права України в сучасних умовах | 4 | 2 |
| 2. | Сучасні тенденції розвитку окремих інститутів цивільного права | 2 | 1 |
| 3. | Трансформація засад і форм цивільного судочинства | 2 | 1 |
| 4. | Цифровізація цивільного процесу, доказування та альтернативне вирішення спорів | 2 | 1 |
| 5. | Судова практика у розвитку цивільного права і процесу | 4 | 1 |
| 6. | Цивільне право і процес в умовах європейської інтеграції, воєнного стану та відновлення України | 2 | 1 |
| | Разом | 16 | 7 |

## 6. Теми та зміст практичних, лабораторних робіт

## 7. Самостійна робота

| № з/п | Тема, зміст самостійної роботи | Кількість годин | |
|---|---|---|---|
| | | д.ф.н. | з.ф.н. |
| 1. | ***Трансформація цивільного права України в сучасних умовах*** (робота з рекомендованою літературою, аналіз сучасної цивілістичної доктрини, матеріалів рекодифікації та європеїзації приватного права, підготовка до семінарського заняття). | 7 | 11 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| 2. | ***Сучасні тенденції розвитку окремих інститутів цивільного права*** (опрацювання законодавства і судової практики щодо особистих немайнових, речових, зобов'язальних, договірних, деліктних та спадкових відносин, підготовка до модульного контролю). | 11 | 12 |
| 3. | ***Трансформація засад і форм цивільного судочинства*** (аналіз принципів цивільного процесу, сучасних моделей проваджень, проблем доступу до правосуддя, процесуальної економії та зловживання процесуальними правами). | 11 | 12 |
| 4. | ***Цифровізація цивільного процесу, доказування та альтернативне вирішення спорів*** (робота з нормативними джерелами і практикою щодо електронного суду, електронних доказів, медіації та виконання судових рішень). | 11 | 12 |
| 5. | ***Судова практика у розвитку цивільного права і процесу*** (аналіз актуальних правових висновків Верховного Суду та практики ЄСПЛ у цивільних справах, підготовка індивідуальної презентації). | 15 | 10 |
| 6. | ***Цивільне право і процес в умовах європейської інтеграції, воєнного стану та відновлення України*** (аналіз проблем гармонізації з правом ЄС, захисту власності, відшкодування шкоди, транскордонних спорів і перспектив подальших реформ). | 15 | 12 |
| | Разом | 60 | 69 |

## 7. Контрольні заходи

Методами контролю результативності навчання студентів є оцінювання їхньої активності на лекційних заняттях; оцінювання активності та якості роботи на практичних заняттях; опитування на семінарських заняттях; оцінювання індивідуальних завдань (модульний контроль), підсумковий контроль (іспит).

**Розподіл балів, які отримують студенти денної форма навчання**

| Види роботи | Змістові модулі (бали) | Загалом |
|---|---|---|

| | | Модуль 1 | Модуль 2 | Модуль 3 | |
|---|---|---|---|---|---|
| 1. | Відвідування лекцій таучасть в інтерактивній взаємодії під час лекції | 6 (2 бали за пару) | 4 (2 бали за пару) | 4 (2 бали за пару) | 14 |
| 2. | Активність на семінарських заняттях | 6 (2 бали за 1 пару) | 4 (2 бали за 1 пару) | 6 (2 бали за 1 пару) | 16 |
| 3. | Індивідуальне завдання(модульний контроль) | 10 | 10 | 10 | 30 |
| 4 | Іспит | | | | 40 |
| Разом | | | | | **100** |

Критерії оцінювання.

1. Відвідування лекцій та участь в інтерактивній взаємодії під час лекції:

- не відвідав лекційне заняття – 0 балів
- відвідав, але не брав участі в інтерактивній взаємодії – 1 бал
- відвідав, брав участь в інтерактивній взаємодії, виявив здатність до формулювання обґрунтованої думки – 2 бали.

2. Активність на семінарських заняттях:

- не відвідав практичне заняття або відвідав, але не брав участь в обговоренні матеріалу, не виконав домашнього завдання – 0 балів
- відвідав, не виявив ініціативи щодо обговорення матеріалу та (або) презентації результатів виконання домашнього завдання, в інтерактивній взаємодії припустився суттєвих помилок, не виявив здатності до аналітичного мислення – 1 бал
- відвідав, проявив ініціативу щодо обговоренні матеріалу та (або) презентації результатів виконання домашнього завдання, в інтерактивній взаємодії продемонстрував здатність до аргументаціївласної думки, але не до інноваційних рішень поставлених завдань – 2 бали
- відвідав, проявив значну активність щодо обговоренні матеріалу та(або) презентації результатів виконання домашнього завдання, в інтерактивній взаємодії продемонстрував високий рівень здатності до аргументації власної думки та до інноваційних рішень поставлених завдань – 3 бали.

3. Індивідуальне завдання (модульний контроль):

- не підготував завдання з модульного контролю або в якості виконаного завдання подав текст, що містить 80 або більше відсотків плагіату – 0 балів
- підготував завдання з модульного контролю, але виконав його формально,

частка підготовленого тексту (але не більше 20%) не є унікальною, студент погано орієнтується у власному тексті, не може узагальнити результатів роботи – 1-3 бали для роботи першого семестру; 1-5 балів для роботи ІІ семестру

- вчасно підготував завдання з модульного контролю, але робота має недостатній рівень аналітичності та інноваційності, висновки є поверховими; невчасно підготував роботу без поважних причин, хоч вона і має достатній рівень аналітичності – 4 бали для роботи першого семестру, 6-11 балів для роботи ІІ семестру
- роботу підготовлено вчасно, вона відповідає поставленим завданням, є самостійною, висновки мають достатній рівень аналітичності та інноваційності – 5-6 балів для роботи першогосеместру, 12-15 балів для роботи ІІ семестру.

4. Іспит:

- на іспиті студент відповідає на 2 запитання, максимальна кількість балів з кожного – 15 балів. Вимоги до оцінювання відповідей відповідають загально академічним.

**Розподіл балів, які отримують студенти заочної форми навчання**

| Види роботи | | Змістові модулі (бали) | | | Загалом |
|---|---|---|---|---|---|
| | | Модуль 1 | Модуль 2 | Модуль 3 | |
| 1. | Відвідування лекцій та участь в інтерактивній взаємодії під час лекції | 4 (2 бали за пару) | 4 (2 бали за пару) | 6 (2 бали за пару) | 14 |
| 2. | Активність на семінарських заняттях | 3 (2 бали за 1 пару) | 2 (2 бали за 1 пару) | 2 (2 бали за 1 пару) | 7 |
| 3. | Індивідуальне завдання (модульний контроль) | 10 | 10 | 10 | 30 |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 4 | Іспит | | | 40 |
| Разом | | | | **100** |

Критерії оцінювання.

1. Відвідування лекцій та участь в інтерактивній взаємодії під час лекції:

- не відвідав лекційне заняття – 0 балів
- відвідав, але не брав участі в інтерактивній взаємодії – 1 бал
- відвідав, брав участь в інтерактивній взаємодії, виявив здатність до формулювання обґрунтованої думки – 2 бали.

2. Активність на семінарських заняттях:

- не відвідав практичне заняття або відвідав, але не брав участь в обговоренні матеріалу, не виконав домашнього завдання – 0 балів
- відвідав, не виявив ініціативи щодо обговорення матеріалу та (або)участі у виконанні групових завдань, в інтерактивній взаємодії припустився суттєвих помилок, не виявив здатності до аналітичного мислення – 1-3 бали
- відвідав, проявив ініціативу щодо обговоренні матеріалу та (або)участі у виконанні групових завдань, в інтерактивній взаємодії продемонстрував здатність до аргументації власної думки, але недо інноваційних рішень поставлених завдань – 4-11 балів
- відвідав, проявив значну активність щодо обговоренні матеріалу та(або) участі у виконанні групових завдань, в інтерактивній взаємодії продемонстрував високий рівень здатності до аргументації власної думки та до інноваційних рішень поставленихзавдань – 12-15 балів.

3. Індивідуальне завдання (модульний контроль)

- не підготував завдання з модульного контролю або в якості виконаного завдання подав текст, що містить 80 або більше відсотків плагіату – 0 балів
- підготував завдання з модульного контролю, але виконав його формально, частка підготовленого тексту (але не більше 20%) не є унікальною, студент погано орієнтується у власному тексті, не може узагальнити результатів роботи – 1-10 балів
- вчасно підготував завдання з модульного контролю, але робота неповністю відповідає завданням, має недостатній рівень аналітичності та інноваційності, висновки є поверховими; невчасно підготував роботу без поважних причин, хоч вона і має достатній рівень аналітичності – 11-24 бали
- роботу підготовлено вчасно, вона відповідає поставленим завданням, є самостійною, висновки мають достатній рівень аналітичності та інноваційності – 25-30 балів

4. Іспит:

- на іспиті студент відповідає на 2 запитання, максимальна кількістьбалів з кожного – 18 балів. Вимоги до оцінювання відповідей відповідають

загально академічним

## 8. Методичне забезпечення

1. Методичні розробки, розміщені в ресурсі Moodle
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні тенденції розвитку цивільного права і процесу»
3. Тематичний план (або конспект) лекцій з навчальної дисципліни «Сучасні тенденції розвитку цивільного права і процесу»
4. Тематичний план семінарських занять
5. Планування та методичні матеріали до самостійної роботи студентів
6. Питання до підсумкового контролю
7. Тести до модульного контролю

## 9. Методи навчання та форми оцінювання

**Методи навчання:**

МН1 – словесний метод (лекція, проблемне викладання, дискусія, співбесіда тощо)

МН2 – індукція і дедукція (логічний аспект)

МН3 – стимулювання та мотивація навчання (зацікавлення у навчанні і відповідальності)

МН4 – письмовий, усний, практичний контроль та самоконтроль

МН5 – репродуктивний та проблемно-пошуковий (аспекти творчого мислення і пізнавальної активності)

МН6 – самостійна робота і робота під керівництвом викладача (аспект управління навчанням)

МН7 – наочні (презентація, ілюстрація, демонстрація, спостереження)

МН8 – практична робота (практичні та семінарські заняття, розрахункові, тренінги, тренінги навичок, творчі завдання, есе, графічні, технічні)

МН9 – робота з навчально-методичною літературою та науково-публіцистичними джерелами (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання та захист реферату)

МН10 – відео метод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, веб-орієнтовані, мультимедійні тощо)

МН11 – ситуацій, метод «прес», робота в парах

МН12– класифікація, узагальнення, систематизація, проблемно-пошуковий, частково-пошуковий/евристичний, дослідний, виділення проблемного та пріоритетного в навчальному матеріалі

МН13 – аналізу і діагностики ситуацій

МН14 – проектів, кейс-метод, моделювання

МН15 – практичні (постановка та виконання практичних, проблемно-ситуаційних та розрахункових завдань, програмування)

МН16 – інструктаж, консультування, супервізія

МН17 – брейнстормінг (мозковий штурм), ігрові (дидактична гра, ділові ігри, імітаційні ігри)

**Форми оцінювання:**

ФО1 – за спостереження, аналіз результатів виконання самостійних завдань та практичних робіт

ФО2 – за тестові завдання

ФО3 – аналіз відповідей під час заліків та іспитів

ФО4 – супервізія, аналіз контрольних робіт

ФО5 – аналіз звітної документації

ФО6 – за публічний захист

ФО7 – за зміст і форму презентації результатів виконаних завдань та досліджень

ФО8 – за участь у науково-практичних заходах

ФО9 – за розв'язання завдань на прикладі реальних об'єктів (кейс-ситуації, ділові ігри, тренінги тощо)

ФО10 – за комплексність звіту (реферату, есе тощо)

ФО11 – за роботу в команді

ФО12 – за використання сучасних інформаційних технологій

ФО13 – за творчий підхід в процесі наукового пошуку

## 10. Навчальні ресурси

### Основна рекомендована література


1. Про міжнародний комерційний арбітраж : Закон України від 24 лютого 1994 р. № 4002-XII.
2. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV.
3. Цивільний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV.
4. Господарський процесуальний кодекс України : Кодекс України від 6 листопада 1991 р. № 1798-XII.
5. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV.
6. Про торгово-промислові палати в Україні : Закон України від 2 грудня 1997 р. № 671/97-ВР.
7. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII.
8. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 червня 2004 р. № 1906-IV.
9. Про виконавче провадження : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1404-VIII.
10. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII.
11. Про санкції : Закон України від 14 серпня 2014 р. № 1644-VII.
12. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21 червня 2018 р. №

2473-VIII.
13. Про електронну комерцію : Закон України від 3 вересня 2015 р. № 675-VIII.
14. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22 травня 2003 р. № 851-IV.
15. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 5 жовтня 2017 р. № 2155-VIII.
16. Про медіацію : Закон України від 16 листопада 2021 р. № 1875-IX.
17. Про третейські суди : Закон України від 11 травня 2004 р. № 1701-IV.
18. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV.
19. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII.
20. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19 березня 1996 р. № 93/96-ВР.
21. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11 січня 2001 р. № 2210-III.
22. Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні : Закон України від 17 грудня 2020 р. № 1116-IX.
23. Про концесію : Закон України від 3 жовтня 2019 р. № 155-IX.
24. Про приватизацію державного і комунального майна : Закон України від 18 січня 2018 р. № 2269-VIII.
25. Нагнибіда В. І. Вирішення міжнародних комерційних спорів у арбітражі в умовах диджиталізації : монографія. Київ : НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2024. 117 с. ISBN 978-617-8084-36-3.
26. Білоусов Є. М., Жуков І. М., Комаров В. В., Яковюк І. В. та ін. Міжнародне приватне право : підручник / за заг. ред. Є. М. Білоусова, І. В. Яковюка. Харків : Право, 2021. 408 с.
27. Вайцеховська О. Р., Руденко О. В. Міжнародне приватне право: загальна частина : навчально-методичний посібник. Харків : Право, 2023. 256 с. ISBN 978-966-998-493-7.
28. Вайцеховська О. Р., Руденко О. В. Міжнародне приватне право: особлива частина : навчально-методичний посібник. Харків : Право, 2023. 520 с. ISBN 978-966-998-492-0.
29. Вишновецька С. В., Корнєєв Ю. В. Міжнародне приватне право : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 164 с.
30. Килимник І. І., Бровдій А. М. Міжнародне приватне право : навчальний посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 111 с.
31. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Т. 13 : Міжнародне приватне право / редкол.: А. С. Довгерт та ін. ; Національна академія правових наук України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2021. 864 с.
32. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2021. 164 с.

33. Гончаренко О. М. Міжнародне приватне право : навчальний посібник. Київ : Державний торговельно-економічний університет, 2023. 391 с.

**Допоміжна рекомендована література та електронні ресурси**

1. Спиридонова К. С. Міжнародний комерційний арбітраж: арбітрабельність спорів : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 183 с.
2. Нагнибіда В. І. Механізм правозастосування при вирішенні спорів у міжнародному комерційному арбітражі : монографія / за наук. ред. О. Д. Крупчана. Київ : НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2020. 491 с.
3. Волощук О. Т., Гетманцев М. О. Правовий статус арбітра міжнародного комерційного арбітражу : монографія / за заг. ред. О. Д. Крупчана. Київ : НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2020. 169 с.
4. Кравцов С. О. Міжнародний комерційний арбітраж та національні суди : монографія. Харків : Право, 2014. 232 с.
5. Прусенко Г. Є. Забезпечувальні заходи у міжнародному комерційному арбітражі : монографія. Київ : Правова єдність : Алерта, 2017. 194 с.
6. Мальський М. М. Арбітражна угода: теоретичні та практичні аспекти : монографія. Львів : Літопис, 2013. 372 с.
7. Притика Ю. Д. Міжнародний комерційний арбітраж: питання теорії та практики : монографія. Київ : Ін Юре, 2005. 516 с.
8. Цірат Г. А. Міжнародний комерційний арбітраж : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2019. 410 с.
9. Цірат Г. А. Міжнародний комерційний арбітраж : навчальний посібник. Київ : Істина, 2002. 304 с.
10. Гончаренко О. М. Міжнародний комерційний арбітраж : навчальний посібник. Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2014. 203 с.
11. Мушак Н. Б. Міжнародний комерційний арбітраж : курс лекцій. Київ : Компринт, 2014. 84 с.
12. Міжнародний комерційний арбітраж : навчально-методичний посібник / С. С. Андрейченко, К. В. Громовенко, О. Т. Волощук, В. Ю. Колесник та ін. Одеса : Фенікс, 2021. 217 с.
13. Міжнародний комерційний арбітраж : навчальний посібник / Ю. Білоусов та ін. ; за ред. У. Гелльманна, В. М. Коссака. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2015. 203 с.
14. Комаров В. В. Международный коммерческий арбитраж. Харьков : Основа, 1995. 301 с.
15. Матвійчук В. К., Хар І. О. Міжнародний комерційний арбітраж : практикум : навчальний посібник. Кн. 1. Київ : КНТ, 2007. 244 с.
16. Міжнародний комерційний арбітраж в Україні: теорія та законодавство / за заг. ред. І. Г. Побірченка. Київ : Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 584 с.
17. Практика МКАС при ТПП України. Зовнішньоекономічні спори / за ред. І.

Г. Побірченка. Київ : Праксіс, 2006. 863 с.
18. Пільков К. М. Теорія і практика доказування у міжнародному комерційному арбітражі : монографія. Київ : Освіта України, 2016. 240 с.
19. Пильков К. Н. Доказательства и доказывание в международном коммерческом арбитраже : научно-практическое пособие. Киев : Освіта України, 2016. 608 с.
20. Визнання та виконання рішень іноземних судів та міжнародних комерційних арбітражів : компендіум / В. В. Комаров, І. О. Ізарова, С. О. Кравцов, І. В. Удальцова, Т. А. Цувіна ; за заг. ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2020. 668 с.
21. Цірат Г. А. Міжнародний цивільний процес: сучасний стан та перспективи міжнародно-правової уніфікації : монографія. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2013. 482 с.
22. Притика Ю. Д. Проблеми захисту цивільних прав та інтересів у третейському суді : монографія. Київ : Ін Юре, 2006. 636 с.
23. Альтернативні способи вирішення спорів : навчальний посібник / М. Я. Білак, Ю. Д. Притика, О. М. Спектор, М. М. Хоменко ; за заг. ред. Ю. Д. Притики. Харків : Право, 2019. 264 с.
24. Альтернативне вирішення спорів : підручник / за заг. ред. Ю. Д. Притики. Київ : ВД «Дакор», 2021. 436 с.
25. Альтернативне вирішення цивільно-правових спорів : підручник / Н. Ю. Голубєва, І. В. Андронов, І. О. Бут та ін. ; за ред. Н. Ю. Голубєвої. Одеса : Фенікс, 2021. 342 с.
26. Альтернативні способи вирішення цивільних спорів за законодавством України : навчальний посібник / О. Б. Верба-Сидор, У. Б. Воробель, Ю. М. Юркевич ; за ред. О. Б. Верба-Сидор. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 416 с.
27. Довгерт А. С., Кисіль В. І., Філіп'єв А. О., Бірюков О. М., Виговський О. І. Міжнародне приватне право. Загальна частина : підручник / за ред. А. С. Довгерта, В. І. Кисіля. Київ : Правова єдність : Алерта, 2012. 374 с.
28. Міжнародне приватне право. Особлива частина : підручник / А. С. Довгерт, В. І. Кисіль, Ю. Д. Притика та ін. ; за ред. А. С. Довгерта, В. І. Кисіля. Київ : Правова єдність, 2013. 399 с.
29. Міжнародне приватне право : підручник / А. С. Довгерт та ін. ; за ред. А. С. Довгерта, В. І. Кисіля. 2-ге вид. Київ : Правова єдність : Алерта, 2014. 655 с.
30. Міжнародне приватне право : підручник / за ред. В. П. Жушмана, І. А. Шуміло. Харків : Право, 2015. 320 с.
31. Міжнародне приватне право : підручник / за ред. В. П. Жушмана, І. А. Шуміло. Харків : Право, 2011. 320 с.
32. Міжнародне приватне право : підручник. Харків : Право, 2020. 408 с.
33. Фединяк Г. С., Фединяк Л. С. Міжнародне приватне право : підручник. 3-тє вид., допов. і перероб. Київ : Атіка, 2003. 543 с.
34. Фединяк Г. С., Фединяк Л. С. Практикум з міжнародного приватного права та міжнародного цивільного процесу. Київ : Алерта, 2020. 226 с.

35. Фединяк Г. С., Фединяк Л. С. Довідник з міжнародного приватного права та міжнародного цивільного процесу. Київ : Алерта, 2019. 234 с.
36. Кисіль В. І. Міжнародне приватне право: питання кодифікації. Київ : Україна, 2000. 429 с.
37. Довгерт А. С. Міжнародне приватне право. Актуальні проблеми / за ред. А. С. Довгерта. Київ : Український центр правничих студій, 2001. 334 с.
38. Степанюк А. А. Міжнародне приватне право: теоретичні аспекти правового регулювання : монографія. Харків : Майдан, 2005. 200 с.
39. Степанюк А. А. Міжнародне приватне право : підручник. Харків : Кроссроуд, 2008. 696 с.
40. Юлдашев О. Х. Міжнародне приватне право: академічний курс : підручник. Київ : Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. 527 с.
41. Юлдашев О. Х. Міжнародне приватне право: теоретичні та прикладні аспекти. Київ : МАУП, 2004. 576 с.
42. Кибенко Е. Р. Международное частное право : учебно-практическое пособие. Харьков : Эспада, 2003. 512 с.
43. Михайлов В. С., Юлдашев С. О., Акімов Д. І. Міжнародне приватне право = Ius Gentium : навчальний посібник. Київ, 2006. 375 с.
44. Баймуратов М. О., Чорнолуцький Р. В. Міжнародне приватне (колізійне) право України: правосуб'єктність осіб: теоретико-методологічні аспекти : монографія. Суми : Університетська книга, 2009. 252 с.
45. Боярська З. І. Міжнародне комерційне право : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2002. 143 с.
46. Боярська З. І. Міжнародне комерційне право : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Київ : КНЕУ, 2006. 196 с.
47. Мальський О. М. Міжнародне торговельне право : навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 727 с.
48. Харчук О. О. Міжнародне торговельне право : курс лекцій. Київ : Компринт, 2014. 55 с.
49. Алієва-Барановська В. М., Бабіч Г. В., Дахно І. І. Право зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник-довідник. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 423 с.
50. Алієва-Барановська В. М. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник. Т. 2 / за ред. І. І. Дахна. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 271 с.
51. Сандровський К. К. Международное таможенное право : учебник. 3-е изд., стереотип. Киев : Знання, 2002. 461 с.
52. Цивільне процесуальне право України : підручник / В. М. Коссак, Р. Я. Лемик, Ю. В. Навроцька, С. В. Сеник ; за заг. ред. В. М. Коссака. Харків : Право, 2020. 752 с.
53. Проблеми науки цивільного процесуального права : монографія / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін. ; за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2002. 440 с.
54. Проблеми теорії та практики цивільного судочинства : монографія / В. В. Комаров, В. І. Тертишніков, В. В. Баранкова та ін. ; за заг. ред. В. В.

Комарова. Харків : Харків юридичний, 2008. 928 с.
55. Матеріали для практичних занять з навчальної дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж» / уклад. В. В. Комаров, С. О. Кравцов. Харків : Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», 2013. 22 с.
56. Blackaby N., Partasides C., Redfern A., Hunter M. Redfern and Hunter on International Arbitration. 7th ed. Oxford : Oxford University Press, 2022. URL: https://academic.oup.com/oxford-law-pro/book/57093
57. Born G. B. International Commercial Arbitration. 3rd ed. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2021. 3 vols., 4870 p. URL: https://books.google.com/books/about/International_Commercial_Arbitration.html?id=jXZszgEACAAJ
58. Lew J. D. M., Mistelis L. A., Kröll S. M. Comparative International Commercial Arbitration. The Hague : Kluwer Law International, 2003. 953 p. URL: https://library.crcica.org/cgi-bin/koha/opac-ISBDdetail.pl?biblionumber=1923
59. Fouchard P., Gaillard E., Goldman B. Fouchard, Gaillard, Goldman on International Commercial Arbitration / ed. by E. Gaillard, J. Savage. The Hague : Kluwer Law International, 1999. 1280 p. URL: https://books.google.com/books/about/Fouchard_Gaillard_Goldman_on_Internation.html?id=3V0vsEcETPMC
60. Moses M. L. The Principles and Practice of International Commercial Arbitration. 3rd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2017. URL: https://www.cambridge.org/core/books/principles-and-practice-of-international-commercial-arbitration/24DFE464D79C156B5A6E4D0D49CA0618
61. Paulsson J. The Idea of Arbitration. Oxford : Oxford University Press, 2013. 309 p. URL: https://academic.oup.com/book/8000
62. Born G. B. International Arbitration: Law and Practice. 3rd ed. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2021. URL: https://books.google.com/books/about/International_Arbitration_Law_and_Practi.html?id=LIM6EAAAQBAJ
63. Born G. B. International Arbitration: Cases and Materials. 3rd ed. New York : Aspen Publishing, 2022. URL: https://aspenpublishing.com/products/born-internationalarbitration3
64. van den Berg A. J. The New York Arbitration Convention of 1958: Towards a Uniform Judicial Interpretation. Deventer : Kluwer Law and Taxation Publishers, 1981. URL: https://books.google.com/books/about/The_New_York_Arbitration_Convention_of_1.html?id=fee2nQEACAAJ
65. Kronke H., Nacimiento P., Otto D., Port N. C. Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards: A Global Commentary on the New York Convention. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2010. URL: https://books.google.co.uk/books?id=kArSTu2qCdAC
66. Waincymer J. Procedure and Evidence in International Arbitration. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2012. URL: https://books.google.com/books?id=ShVSPgAACAAJ

67. Rubino-Sammartano M. International Arbitration: Law and Practice. 3rd ed. Huntington, New York : Juris Publishing, 2014. URL: https://books.google.com/books/about/International_Arbitration_Law_and_Practi.html?id=CGa2AwAAQBAJ
68. Kaufmann-Kohler G., Rigozzi A. International Arbitration: Law and Practice in Switzerland. Oxford : Oxford University Press, 2015. URL: https://academic.oup.com/oxford-law-pro/book/57777
69. Park W. W. Arbitration of International Business Disputes: Studies in Law and Practice. 2nd ed. Oxford : Oxford University Press, 2012. URL: https://academic.oup.com/oxford-law-pro/book/57667
70. Schwebel S. M. International Arbitration: Three Salient Problems. Cambridge : Grotius Publications, 1987. URL: https://books.google.com/books/about/International_Arbitration.html?id=sc5fMGvBdHoC
71. Berger K. P. Private Dispute Resolution in International Business: Negotiation, Mediation, Arbitration. 3rd ed. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2015. URL: https://books.google.com/books?id=mEQpswEACAAJ
72. Mistelis L. A., Brekoulakis S. L. Arbitrability: International and Comparative Perspectives. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2009. URL: https://tind.wipo.int/record/25257
73. Newman L. W., Hill R. D. The Leading Arbitrators' Guide to International Arbitration. 3rd ed. Huntington, New York : Juris Publishing, 2014. URL: https://books.google.com/books/about/Leading_Arbitrators_Guide_to_Internation.html?id=0bOIAwAAQBAJ
74. Derains Y., Schwartz E. A. A Guide to the ICC Rules of Arbitration. 2nd ed. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2005. URL: https://books.google.com/books/about/A_Guide_to_the_ICC_Rules_of_Arbitration.html?id=7M0mVFiO5DUC
75. Craig W. L., Park W. W., Paulsson J. International Chamber of Commerce Arbitration. 3rd ed. Dobbs Ferry, New York : Oceana Publications, 2000. URL: https://books.google.com/books/about/International_Chamber_of_Commerce_Arbitr.html?id=S0u6QgAACAAJ
76. Fry J., Greenberg S., Mazza F. The Secretariat's Guide to ICC Arbitration. Paris : International Chamber of Commerce, 2012. URL: https://2go.iccwbo.org/explore-our-products/ebooks/icc-secretariat-s-guide-to-the-new-rules-of-arbitration-config.html
77. Arroyo M. Arbitration in Switzerland: The Practitioner's Guide. 2nd ed. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2018. URL: https://books.google.com/books/about/Arbitration_in_Switzerland.html?id=KXbzugEACAAJ
78. Böckstiegel K.-H., Kröll S. M., Nacimiento P. Arbitration in Germany: The Model Law in Practice. 2nd ed. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2015. URL: https://books.google.com/books?id=h-XArQEACAAJ
79. Sutton D. St. J., Gill J., Gearing M. Russell on Arbitration. 24th ed. London : Sweet & Maxwell, 2015. URL: https://legal.thomsonreuters.com/

80. Merkin R., Flannery L. Merkin and Flannery on the Arbitration Act 1996. 6th ed. Abingdon : Informa Law from Routledge, 2020. URL: https://www.routledge.com/Merkin-and-Flannery-on-the-Arbitration-Act-1996/Merkin-FlanneryQC/p/book/9781138826656
81. Tweeddale A., Tweeddale K. Arbitration of Commercial Disputes: International and English Law and Practice. Oxford : Oxford University Press, 2005. URL: https://academic.oup.com/book/50343
82. Strong S. I. Research and Practice in International Commercial Arbitration: Sources and Strategies. Oxford : Oxford University Press, 2009. URL: https://academic.oup.com/oxford-law-pro/book/57466
83. Hartley T. C. International Commercial Litigation: Text, Cases and Materials on Private International Law. Cambridge : Cambridge University Press, 2009. URL: https://books.google.com/books?id=Q6KLPQAACAAJ
84. Gaillard E. Legal Theory of International Arbitration. Leiden : Martinus Nijhoff Publishers, 2010. URL: https://books.google.com/books/about/Legal_Theory_of_International_Arbitratio.html?id=E1xNSAAACAAJ
85. Born G. B. International Arbitration and Forum Selection Agreements: Drafting and Enforcing. 6th ed. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2021. URL: https://books.google.com/books?id=ACVWzgEACAAJ